

Н. І. Гаврилюк

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України

Гра у класиків, або в очікуванні Нобелівської премії

Гаврилюк Н. І. Гра у класиків, або в очікуванні Нобелівської премії. Статтю присвячено проблемі знакових імен у сучасній українській поезії. Вона продовжує низку досліджень авторки, присвячених проблемі літературної ієрархії та рецепції української класики і новітньої поезії як українськими, так і закордонними читачами. Зроблено спробу визначити знакових авторів, які визначають чи визначатимуть обличчя української поезії. Зауважено, що список таких авторів охоплює постаті 1960-2000рр., які вже мають різну міру визнання в Україні. Разом з тим, чільною, а часом і єдиною постаттю, що може презентувати Україну світові, названо Ліну Костенко.

Ключові слова: *ієрархія, класика, новітня поезія, рецепція, знакові імена.*

Гаврилюк Н. И. Игра в классиков, или в ожидании Нобелевской премии. Статья посвящена проблеме знаковых имен в современной украинской поэзии. Она продолжает ряд исследований автора, посвященных проблеме литературной иерархии и рецепции украинской классики и новой поэзии как украинскими, так и зарубежными читателями. Сделана попытка определить знаковых авторов, которые определяют или будут определять облик украинской поэзии. Замечено, что список таких авторов охватывает фигуры 1960-2000гг., которые уже имеют разную степень признания в Украине. Вместе с тем, главенствующей, а порой и единственной фигурой, которая может представить Украину миру, названо Лину Костенко.

Ключевые слова: *иерархия, классика, новейшая поэзия, рецепция, знаковые имена.*

Gavryliuk N. I. Game of the classic, or Waiting for the Nobel Prize. The article deals with the problem of iconic names in modern Ukrainian poetry. It continued a number of studies of the author on the problem of the literary hierarchy and reception Ukrainian classics and contemporary poetry both Ukrainian and foreign readers. An attempt was made to specify the iconic writers who determine and will determine the face of Ukrainian poetry. Take notice, that list of authors cover a personality 1960-2000, that has the different degree of recognition in Ukraine. At the same time, basic, and sometimes only person, that can present Ukraine on the world, called a Lina Kostenko.

Key words: *hierarchy, classic, contemporary poetry, reception, iconic names.*

Дослідження найновішого періоду української літератури — завдання необхідне, але складне. Вивчення новітньої літературної продукції дало б змогу показати тяглість літературного процесу, опертя на традицію (байдуже, у формі творчого переосмислення чи відштовхування), простежити аналогії (приміром із межею XIX–XX ст.). Нині можна стати свідком розмови про відсутність літературного процесу, бо «існують окремі різні явища, які є більшою чи меншою мірою пов'язані між собою, але процесу не існує, бо, тому, що в нас відбувається, бракує ознак процесу: зв'язності, доцільності, системності» [15]. Ті дослідники, що визнають літературний процес наявним, стикаються з проблемами його опису і систематизації. Це виявляється як у наукових студіях, присвячених взаємопов'язаним поняттям: «канон», «ієрархія», «масова література» [1; 2; 9; 10; 11; 16], так і у труднощах, з якими стикається поточна літературна критика.

Більше того, на етапі 1999–2009 рр., від яких читач не надто дистанціювався у часі і емоційно, важливу роль відіграє саме читачка рецепція, яка схильна розташовуватися між двома крайніми оцінками: «момент літератури» і «література моменту». У першому випадку визнається певний літературний процес, своєрідна шкала постатей і вартостей, які творчість цих постатей оприявнює, тобто маємо прямий вихід на проблему ієрархії і канону.

Зрозуміло, що питання ієрархії і канону не винятково теоретичні, а мають і прикладне значення. Йдеться про спосіб структурувати літературний процес, виокремивши низку знакових постатей. І хоч як ставитися до потреби ієрархії чи її структури, у свідомості читачів залишається перелік репрезентативних осіб [3]. З огляду на сказане, актуальним видається вивчення процесу формування репрезентативного ряду і виокремлення знакових постатей у поточному літературному процесі, зокрема в найновішій українській поезії. Допоміжним

засобом для досягнення цієї мети слугує анкетування читачів-філологів.

Приміром, відповідаючи на питання про здобутки і втрати української поезії 1999–2009 рр., опитані епізодично зіставляли її не тільки зі збірним поняттям класики, а і з цілком конкретними іменами: «Для мене вірші — Грабовський, Шевченко, Франко, Тичина, Малишко, Павличко» (студентка 1-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна); «Є багато поетів і поезії, які будуть переходити з покоління до покоління, подібно до поезій Лесі Українки» (студентка 2-го курсу НУ «Острозька академія»); «Ці 10 років були не те що пустими, ні, поетів у нас досить. От тільки чи потрібне нашому майбутньому те, що вони пишуть, як І. Франко, Т. Шевченко» (однокурсниця анкетованої). Характерно, що частіше ідеться не про розгорнутий індивідуалізований ряд поетів XIX–XX століття, як це маємо у першому випадку, а про окрему постать чи постаті. Вони дуже передбачувані — Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка: «Багато нових авторів висвітлює нові проблеми, але напевно чи їх можна порівняти з творами Шевченка, Франка, Лесі Українки» (студентка 1-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна). Іноді до них долучено Ліну Костенко, як-от: «Нові автори і цікаві поезії, втім, ніхто не зміг посісти місце Шевченка, Франка, Лесі Українки, Ліни Костенко» (однокурсниця анкетованої); «Звичайно, більше втрат. Багато сучасних потів пишуть ні про що, часто поезії без смислу. Але є такі поети, як Ліна Костенко, творчість якої будуть вивчати ще довго» (студентка 3-го курсу Кіровоградського національного пед. ун-ту ім. В. К. Винниченка).

За репрезентативними посталями визнається належність багатьом поколінням читачів; потрібність того, що вони пишуть, майбутнім поколінням; смисл, яким позначено їх поезію; тривале вивчення творчості. Останній пункт стосується не так наукових досліджень, як вивчення творчості у школі. Показове наступне твердження: «Ще немає поетів, які б узяли за душу і яких ввели б до шкільної програми» (студентка 5-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна). Тут ідеться про те, що навчальний канон розцінюється як певний знак якості: «Зараз говорити про це напевно чи можна з певністю... але, судячи хоча б з того, що Жадан, Андрухович

і Покальчук⁷ вже внесені до шкільної програми — напевно, вони залишаться» (студентка 5-го курсу Київського національного ун-ту ім. Т. Шевченка); «Ті, що вже відомі, вивчаються і читаються певним колом людей» (студентка 5-го курсу Кіровоградського національного пед. ун-ту ім. В. К. Винниченка). «Поети, включені до шкільної програми» (однокурсниця анкетованої). Це ставить потребу добору постатей і текстів до навчального канону особливо виразно, надто ж, зважаючи на достатньо хаотичний добір книг для читання поза програмою і те, що частина осіб взагалі не читає поза межами програми.

Осердям канону у свідомості реципієнтів залишаються три-чотири постаті (**Ліна Костенко, Леся Українка, Іван Франко, Тарас Шевченко**), решта долучається як інваріантна складова (**Павло Грабовський, Павло Тичина, Андрій Малишко, Іван Драч, Борис Олійник, Дмитро Павличко**).

На прохання спрогнозувати, хто із сучасних поетів залишиться у поезії наступних десятиліть, було названо 197 імен, поміж яких чимала частка належить поетам «дружнього кола» (однокурсникам, викладачам, студентам одного із анкетованим ВНЗ); місцевим поетам, знаним в області, але не досить відомим у всеукраїнському масштабі. Дана обставина пояснює велику кількість імен у переліку та відносно малу кількість осіб, що вважають творчість того чи іншого автора вартою безсмертя. П'ятдесят одна особа (16,35% від загальної кількості) не визначилася із відповіддю на це запитання. Решта ж називали по кілька імен. Ось як виглядає чільна десятка: **Ліна Костенко** (80 осіб / 25,64%); **Дмитро Павличко і Юрій Андрухович** (по 34 особи / по 10,9%); **Іван Драч** (28 осіб / 8,97%); **Сергій Жадан** (27 осіб / 8,65%); **Оксана Забужко** (23 особи / 7,37%); **Олександр Ірванець** (16 осіб / 5,13%); **Борис Олійник** (14 осіб / 4,49%); **Віктор Неборак** (8 осіб / 2,56%); **Ігор Павлюк і Оксана Пухонська** (по 7 осіб / 2,24%).

У вказаному переліку домінують автори, що вже мають літературне ім'я і співвідносяться з шістдесятниками (Ліна Костенко, Дмитро Павличко, Іван Драч, Борис Олійник), поетами 80-х років (Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Олександр Ірванець, Віктор

⁷ «Якби смерть не забрала Юрія Покальчука, він би теж залишився», — зауважено в анкеті студентки 5-го курсу Одеського національного ун-ту ім. І. І. Мечникова. Але далеко не кожного автора смерть викреслює з історії літератури, у чому легко пересвідчитися.

Неборак) чи авторами 90-х (Сергій Жадан, Ігор Павлюк) і 2000-х (Оксана Пухонська).

Показово, що чотири позиції даного списку зустрічалися у переліку класики (Л. Костенко, Д. Павличко, І. Драч, Б. Олійник), з якою зіставляються твори поетів 1999–2009 років. Лідируючі позиції в обох списках посідає постать Ліни Костенко, що сприймається як четверта із класиків основного канону і переважає найближчих поетів у топовій десятці за кількістю голосів більше, ніж удвічі, тоді як між рештою позицій у переліку різниці значно менша.

Можна ствердити наступне: філолог надає перевагу усталеним іменам, які добрі відомі йому ще зі шкільної програми і не надто часто долучає до ієрархії поетів менш знаних. І цей факт має пояснення: 1) обережність у оцінках через брак часової дистанції: *«осмислення будь-якої культурної доби не є сталим навіть після її завершення. Зараз, наприклад, в літературний обіг повертається цілий ряд письменників, які творили на межі XIX–XX століть. Думаю, будь-який канон логічніше встановлювати тоді, коли мистецька доба обсервується з певної відстані»* (викладач Національного медичного ун-ту ім. О. О. Богомольця); *«Це молоді автори, які повні творчого потенціалу. Література не усталилася в критичній думці й читацькій уяві, хрестоматійним глянцем імена не позначено, тому укладати хрестоматію ризиковано»* (студентка 4-го курсу Кіровоградського національного пед. ун-ту ім. В. К. Винниченка); 2) розуміння канону як репрезентативного ряду авторів відомих, якщо не усьому суспільству, то хоча б його значній частині: *«Ті, що пишуть про те, що подобається людству»* (студентка 2-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна); *«Ті, які на ґрунті українському сягають загальнолюдського»* (студентка 4-го курсу цього ж ВНЗ); *«Це учасники літературної спілки «Бу-Ба-Бу», але не зовсім тому, що вони майстри слова, а тому, що добре пропіарені»* (студентка 2-го курсу НУ «Острозька академія»); *«Томашевський (харківський поет) на кожному другому корпоративі зустрічається і це досить добре»* (студентка 2-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна); 3) знання про українську поезію більшість читачів (і частина філологів теж) здобувають із навчального канону, жодним чином за нього не виходячи.

Як коментують прогноз популярності анкетовані можна бачити з наступних висловлювань: *«залежить від того, яким цінностям надаватиметься перевага»* (студентка 4-го курсу НУ «Острозька академія»); *«Все*

буде залежати від смаків людей, від змін, що відбудуться зі світом. Але, на жаль, ніхто з сучасних поетів не досягне рівня Шевченка» (студентка 4-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна); *«У поезії наступних десятиліть залишаться автори, чий художній світ на основі традиції цілісно охоплює довколишнє (осмислюються розмаїті життєствердні проблеми людини, народу і Всесвіту). Випробування часом, пройде В. Герасим'юк, В. Базилевський, І. Калинець, Д. Павличко»* (викладач Кіровоградського національного пед. ун-ту ім. В. К. Винниченка). *«Подерев'янський Лесь, можливо, але тільки як факт, якого досі не було в літературі»* (студентка 5-го курсу НУ «Острозька академія»); *«Матіос Марія, бо класика завжди доречна, хоч і не дуже популярна»* (однокурсниця анкетованої).

Як видно, у перелік потрапляють імена вже добре знані, співвідносні чи з поняттям класики, чи з поняттям новизни. Особи з подібних репрезентативних рядів постають синонімом і мірилом якості не тільки для наступних поколінь поетів і читачів в Україні, а й розцінюються як такі, що відомі світу, або хоча б заслуговують на ширшу популярність. І тут актуалізується проблема якісних перекладів, які зробили би сприйняття іноземними читачами можливим [4].

Як зауважила Маріанна Кіяновська: «Останнім часом на Заході й у нас утвердилася ось яка практика: з нагоди проведення того чи іншого фестивалю нашвидкуруч перекладаються декілька простеньких віршів учасників цього фестивалю, ці вірші друкуються, скажімо, у фестивальному бюлетені чи програмці — і все. Тобто ці тексти фактично не потрапляють в культурний обіг, у журнали чи збірники, їх нема в антологіях. Це ніби «мертві душі»: насправді їх немає. /.../ Так от, я переконана, що ця «тусовочна» практика дуже маргіналізує літературу. Всі наші письменники, хто здобув визнання на Заході, від самого початку вибрали стратегію активної співпраці з видавцями. Мені здається, це єдина дійсно безпрограшна стратегія для автора-іноземця: тільки так письменник може прийти до свого читача. /.../ А для українських письменників, в умовах цілковитої відсутності культурної політики на рівні держави, стратегія активної співпраці з їхніми закордонними видавцями є нині чи не єдиною можливою із реально дієвих» [7].

Вагомим стає добір постатей, що могли б, з погляду студентства, зацікавити європейського читача: **Ліна Костенко, Юрій Андрухович,**

Іван Драч, Сергій Жадан, Оксана Забужко, Ігор Калинець, Анатолій Криловець, Галина Крук, Марія Матіос, Дмитро Павличко.

Як бачимо, цей перелік обирає точкою відліку 60-ті роки ХХ століття і залучає до свого складу поетів пізнішого часу, частина з яких має певні перекладені твори. Вилучення більш раннього періоду літератури із потенційного предмету світових зацікавлень, пояснюється переконанням, що нашу класику, тобто канонічну трійку постатей, у світі добре знають [див.: 5].

Канон для внутрішнього і зовнішнього користування накладається частково. Коли говорити про класиків (перший репрезентативний ряд), то це такі постаті, як **Ліна Костенко, Іван Драч і Дмитро Павличко**. Коли ж про поетів, імена яких залишаються в літературі, то матимемо шість імен: **Ліна Костенко, Юрій Андрухович, Дмитро Павличко, Іван Драч, Сергій Жадан, Оксана Забужко**. Йдеться про нашарування поезики шістдесятництва, що сприймається водночас і як класична, і як сучасна, орієнтована як на національне, так і на загальнолюдське, на пласт постмодерної поезики. Остання сприймається анкетованими як сучасність на тематично-змістовому рівні і як вселюдськість у аспекті комічного ефекту, релятивізму, апелювання до чужих текстів як загальних ознак постмодернізму. Показово, що чільну десятку, замикають автори, що повертаються до поетичної традиції, шукаючи способів її оновлення (Ігор Павлюк, Оксана Пухонська).

Симптоматично, що чільну позицію у списку імен, які можуть зацікавити світ, а також імен, які залишаються у літературі посідає Ліна Костенко — четверта у ядрі українського літературного канону. Саме її окремі анкетовані взагалі розцінюють як єдину серед українських поетів, які здатні зацікавити світ: *«Єдиний автор, якого можна подати на світову арену, — Ліна Костенко з її сучасними та оригінальними творами»* (студентка 4-го курсу Кіровоградського національного ун-ту ім. В. К. Винниченка). А зацікавлення світу постає як ознака європейськості української літератури, можливості інтеграції її на рівних у ширший літературний простір. Однією з форм подібної інтеграції бачиться Нобелівська премія з літератури і мрії та перспективи, пов'язані із її здобуттям. Так, відповідаючи на запитання, чи може українська поезія зацікавити світ, студент четвертого курсу НУ «Острозька академія» відповів: *«Звичайно. До прикладу, Київська школа, особливо В. Голобородько — це фактична образна система,*

бездоганність слова, цей чоловік вартий Нобелівської премії».

Історія з Нобелівською премією з літератури для України доволі драматична. Траплялося, що на здобуття премії документи готувалися уже після завершився розгляду кандидатів комітетом, як у випадку з Іваном Франком (1915); на заваді ставала смерть автора, як у випадку Василя Стуса (1985). Відомо про самовисунення Тодося Осьмачки (1956), висунення Павла Тичини (1966), Миколи Бажана (1972), Олеся Гончара (1991) [13:403–409], мрії Володимира Винниченка про здобуття найвищої літературної відзнаки і реальні кроки у цьому напрямку [14:416–421].

Донині Нобелівська премія з літератури залишається для українців мрією. Недостатня кількість перекладів — одна із причин зменшення шансів на світове визнання і відмови самих номінантів від висунення на премію, як це маємо у випадку Миколи Бажана. Ярослав Голобородько пише: *«Переклад — це не лише форма літературно-творчої роботи і не лише вияв міжлітературної та міжкультурної взаємодії, це, насамперед, встановлення тісних містків, живих контактів, безперервного сполучення між національною художньо-естетичною свідомістю і світовим літературним процесом. А саме з таким сполученням в українській літературі є, м'яко кажучи, серйозні проблеми»* [6].

Справді, нині оперативний взаємообмін є справою самих авторів, які налагоджують і підтримують контакти у формі листування, взаємних перекладів, творчих поїздок із виступами та перформансами. Останні характерніші для представників покоління 80-х і 90-х років, які послуговуються у творчості постмодерною поезикою. У зв'язку з цим актуалізується проблема відтворення авторської мови при перекладі, на чому наголошує Лілія Хомишинець: *«<...> Сучасний неофутуризм нашої мови — це суржик і лайка. Якщо до останнього будь-які претензії фактично відпадають, оскільки це доволі поширена, а часом й успішна тенденція у світі (яка, проте, не надто цінується Нобелівським комітетом), то щодо суржика суперечки можуть точитися довго. Як презентувати світові цей феномен і чи зрозуміє він таку наругу над мовою, коли це призводить не до її збагачення, а навпаки, — до її збіднення»* [17:155].

Іншою специфікою нинішньої поезії постає відсутність римування. Ярослав Голобородько, посилаючись на Іллю Кутіка, стверджує: *«Неможливо зараз у Швеції писати кінецьими римами — <...> це й не прийнято,*

бо вважається, що інакше шведська поезія не вписується, а точніше, не вписалася б у європейський контекст» [6]. В Америці переважає неримована поезія [4:24], така ж ситуація і в Польщі, і в багатьох країнах світу. Очевидно, білий вірш перекласти легше, ніж римований, бо він не передбачає добору відповідних рим при перекладі, а верлібр — ще легше, бо зникає потреба витримувати наскрізний ритм при відтворенні іноземною мовою.

Крім суто художніх особливостей, є і низка позалітературних факторів. «<...> Важливим чинником члени комітету вважають також справу популяризації — певних ідей, тенденцій, окремих культур. Це, звісно, не зменшує вимог до самих творів. Але геополітичний чинник теж присутній <...>. Так, зараз точаться запеклі дискусії навколо європоцентричності премії» [18:140]. Як зазначає Ігор Павлюк, отримує премію «<...> не так особистість і не так країна, як держава, яку той чи інший нобеліант уособлює. Нобелівський комітет зважає не лише на політичну кон'юнктуру, ієрархія України як держави, у якій <...> залишається доволі низькою, а й на національність номінантів, віддаючи перевагу таким, як, скажімо, Пастернак, перед такими, як Блок чи тим більше національний Єсенін» [12:155–157].

Перепоною до здобуття популярності баचितься відсутність твору, який би мав одночасно й елемент жанрового оновлення, й філософську глибину і неоднозначність трактування, і не залишав почуття читачів без відгуку. Засторогу викликає мінливість і динамізм життя і смаків сучасного читача, через які він не може увіковічнити сучасну поезію. На заваді загальній популярності стає переконання багатьох читачів у одноманітності сучасного віршованого доробку, що помітно з висловлювання: «Мені здається, такий напрямок не залишиться надовго, швидко зникне» (студентка 4-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна).

Є і діаметрально протилежні погляди на перспективи сучасної поезії пережити свій час: «Зараз сказати можна лише, що ніхто, адже одні поети перестають писати, а інші завершують, тому поезія стала більше хобі, а не серйозною діяльністю, яка залишиться в пам'яті наступних поколінь» (студентка 3-го курсу Кіровоградського національного пед. ун-ту ім. В. К. Винниченка). Це висловлювання слухне лише частково. І хоча не можна сказати, що поезія стала хобі, через те, що поети із різних причин припинили писати, то все-таки ставлення до поезії як до серйоз-

ної діяльності помітне далеко не у всіх сучасних авторів. І йдеться тут не про те, що процес створення поезії має бути позбавленим задоволення або має обов'язково принести матеріальні статки, а про ставлення до роботи зі словом. Олександр Роднянський, говорячи про український кінематограф, зауважив: «В Україні найменше проблем з наявністю талановитих людей, але до обдарування треба обов'язково додавати постійну працю, гуманітарну освіту, професійну самоосвіту і безумовну відкритість *назустріч* усім культурним віянням і контекстам. /.../ Найважливіше для молодих людей зрозуміти, що створення захоплюючих і сильних емоційних вражень — праця до поту» [8:46].

Ці слова з повним правом можна прикласти до будь-якої творчої діяльності, в тому числі і до поетичної. Бо може виникнути ситуація, описана народним прислів'ям: «На гріш амуніції, а на десять амбіції». Подібне переконання провокує значний вплив письменників у літературу. Але, сумнівно, що «кожен має своє місце в літературі, тому всі мають залишитися» (студентка 4-го курсу Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна). Звісно, годі заперечити, що література — це не тільки письменники першої величини, а й автори другого та третього плану і тому виникає теза, що «*всі спроби та течії повинні залишитися в історії літератури, як явища притаманні конкретному часу*» (студентка 5-го курсу НУ «Острозька академія»).

Друге із цих тверджень ближче до істини, бо в аспекті синхронії як усі поети, так і усі течії мають місце в літературі. Чи всі матимуть його, коли йтиметься про аспект діахронії, ракурс історії літератури? Очевидно, ні. Якщо там і залишаться згадки про всі течії та напрямки, то точно ілюструватимуться вони кількома іменами, а тому далеко не кожен автор матиме своє місце в історії літератури.

Як вважають опитані, залишаться тільки ті автори, «*яких читають і будуть перечитувати*» (студентка 4-го курсу НУ «Острозька академія»). Отже, твори мають бути «актуальні зараз» і містити «щось таке, що дійсно за десятиліття не згасло». Складність оцього поєднання анкетовані усвідомлюють, а іноді навіть украй категорично відмовляють у такій здатності наймолодшому поколінню літераторів, мовляв, залишаться «*ті, які не народилися у XXI столітті*»⁸ (студентка 2-го кур-

⁸ Якщо припустити, що йдеться про народження мистецьке (вихід збірок), то маємо приховане переконання у неспроможності створити щось вартісне будь-

су НУ «Острозька академія»). З цього переконання можна бачити зворотній бік масового приходу письменників у літературу: окрема категорія людей (на щастя, не всі) — «така собі гламурна шпана, без цілі блукаюча на усіх напівсвітських заходах /.../, їх претензія на роль художньої богеми очевидна. Точніше, її імітація, бо класична художня богема, наприклад, ХІХ століття, створювала художні твори, розумієте? А їх нема» [8:46].

кого віршування, так і світової поетичної класики. Тим паче, що жанр — це форма висловлення поетичного змісту, взаємопов'язана з тематичним параметром поезії.

На жаль, нині «заявити про себе» далеко не завжди означає «заявити про себе художньою творчістю», власне мистецькою працею і її здобутками. Частина авторів певна того, що вони і так письменники, до того ж першорядні. Ось тут і починається активна *гра у класиків*, яка може бути більш чи менш успішною на українських теренах, але рідко зацікавлює світову спільноту. Бо навіть найвдаліша гра у класиків залишається тільки грою. Із одним і тим самим набором імен, із передбачуваним «способом читання», із цілком прогнозованими претензіями на українську або світову популярність, і наріканням на відсутність Нобелівської премії з літератури для України. А щоб гра була мистецькою потрібно мати хист і розвивати його, працювати над ним. Аби не стати бранцем порожнього блиску і амбіцій, а мати реальний шанс поповнити ряди класиків.

У контексті сказаного, важливим стає аналіз змістових і формальних особливостей творів, які уже здобули найвищу літературну відзнаку і тих, що тільки претендують на неї. Одним із таких аспектів подальших студій може стати жанрова належність новітньої української поезії на тлі як традиції українсь-

кого з поетів, які народилися у 70-х рр. ХХ століття і усіх молодших поколінь, а також тих старших письменників, які пізно дебютували власними збірками.

Як свідчать відповіді на інші запитання анкети, такий песимізм не властивий опитаним. Отже, ідеться про фізичне народження авторів, а фактично стикаємося з відмовою у якості українській поезії наступних десятиліть, адже особам, які народилися у ХХІ столітті, на момент анкетування студентів (2009 р.) було щонайбільше дев'ять років. Наочна ілюстрація максималізму, коли автор певен того, що на його покоління якісна українська література завершилася.

Література

1. Блум Г. Західний канон. Книги на тлі епох / Гарольд Блум — К. : Факт, 2007. — 720 с.
2. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ — початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму / Н. О. Висоцька. — К. : Видавничий центр КНЛУ, 2010. — 457 с.
3. Гаврилюк Н. Маси versus особистості, або Кому потрібна ієрархія? / Надія Гаврилюк — Слово і Час. — 2010. — № 3. — С. 88—97.
4. Гаврилюк Н. Рецепт поезії та переклад / Надія Гаврилюк // Віршознавчі студії : [Збірник праць наукового семінару «Вірш у системі перекладу» (21 вересня 2010 року)] — К. : ВПЦ «Київський університет», 2010. — С. 21—28.
5. Гаврилюк Н. Українська поезія: рецептивні проєкції. / Надія Гаврилюк — Слово і Час. — 2013. — № 2. — С. 52—60.
6. Голобородько Я. Україна і літературний «Нобель». Чому не склалося? [Електронний ресурс] / Ярослав Голобородько — Режим доступу : <http://www.day.kiev.ua/240279>
7. Кіяновська М. Перекладачі почали ставитися до текстів як до фаст-фуду [Електронний ресурс] / Маріанна Кіяновська — Режим доступу : <http://litakcent.com/2009/07/02/marianna-kijanovska-perekladachi-pochaly-stavytysja-do-tekstiv-jak-do-fast-fudu/>
8. Мамченкова О. Картина маслом. / Оксана Мамченкова — Корреспондент. — 2013. — Первоапрельський номер. — С. 46.
9. Моренець В. П. Український літературний канон : міфи та реальність / В. П. Моренець. — Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія» — Т. 21. — Філологічні науки. — К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2003. — С. 9—17.
10. Наукові праці : Науково-методичний журнал. — Т. 80. Вип. 67. Філологія. Літературознавство. — Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. — 124 с.
11. Павлишин М. Канон та іконостас : Літературно-критичні статті. / Марко Павлишин. — К. : Час, 1997. — 445 с.
12. Павлюк І. Чому Україна досі не має нобелівського лауреата? / Ігор Павлюк — Дніпро. — 2010. — № 2. — С. 155—157.
13. Сулима М. Україна і Нобелівська премія з літератури. / Микола Сулима // Сулима Микола. Книжниця у семи розділах : Літературно-критичні статті й дослідження. — К. : Фенікс : 2006. — С. 403 — 410.
14. Сулима М. Володимир Винниченко і Нобелівська премія. / Микола Сулима // Сулима Микола. Книжниця у семи розділах : Літературно-критичні статті й дослідження. — К. : Фенікс : 2006. — С. 416 — 421.
15. Український літературний процес : фактор смаку. Розмова у рамках конференції «Смаки в літературі, література смаків» [Електронний ресурс] / 30 березня 2012, кафедра теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету — Режим доступу : http://www.prostory.net.ua/ua/articles/596?fb_action_ids=485408958186567%2C485400198187443&fb_action_types=og.likes&fb_source=other_multiline&action_object_map={%22485408958186567%22%3A123254781189859%2C%22485400198187443%22%3A382999051786110}&action_type_map={%22485408958186567%22%3A%22og.likes%22%2C%22485400198187443%22%3A%22og.likes%22}&action_ref_map
16. Філоненко С. О. «Література № 2»: місце популярної белетристики в літературній ієрархії / С. О. Філоненко // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. — Бердянськ : БДПУ, 2010. — Вип. ХХІІІ. — Ч. І. — С. 381 — 388.
17. Хомишинець Л. Літературна «Нобелівка» для України : солодкі ілюзії і гіркотні реалії, або Чому «Нобель» нас не любить / Лілія Хомишинець — Дніпро. — 2010. — № 3. — С. 155.
18. Шарговська О. Гао Синцзян, китайський мандрівник, космополіт, який пише лише для себе / Олена Шарговська — Дніпро. — 2010. — № 1. — С. 140.